

Det krävs bättre produkter

(Hufvudstadsbladet 13.1.2006)

PIIRROS: Ilkeästi irvistävä valkotakkinen, kierasilmäinen tiedemies kylvää dopingpillereitä peltoon.

Den internationella utvecklingen minskar Finlands möjligheter att lyckas med gammalmodiga bulkprodukter. Bättre ny produktion borde utvecklas i god tid. Först vid kvarn får först mala...

För detta krävs forskning och framsteg – genmotståndarnas kampanjer mot naturvetenskapen hjälper oss inte i vår snabbt föränderliga värld. Miljövänligare och mer högklassigt tryckpapper kan produceras genom att ersätta stenmaterialet i pappret med potatisstärkelse enligt VTTs splitternya metod. Pappret blir då helt återvinningsbart och kan även brännas utan skadliga utsläpp.

Efterfrågan på potatisstärkelse kommer alltså att öka. Till all lycka utvecklas högproduktiva stärkelsepotatisorter för vårt land redan vid statsägda Boreal Växtförädling Ab. Dessa nya potatisar har redan visat sig vara en biologisk succé trots att några så kallade aktivister saboterade företagets fältförsök senaste sommar i Jockis.

Sverige siktar på toppen med högklassig amylopektin-stärkelse för pappersbruk ur sin likaså genmodifierade potatis. Denna torde inom kort odlas i Sverige och måhända också i Finland. Stärkelsepotatisen skulle förmodligen bli ännu mer suverän om vi korsade de här två nordiska potatistyperna med varandra.

Finland miste sin ena sockerfabrik – socker finns ju överflödigt i världen. På våra betfält kunde vi kanske producera inulin. Detta hälsosamma kolhydrat är en "prebiot" som passar för kalorifri sötning, förbättrar bakteriefloran och matsmältningen samt förhindrar cancer.

Inulin är dyrbart, det kan bara utvinnas ur cikoria eller framställas enzymatiskt i bioreaktorer. Med hjälp av en gen från jordärtskocka kan betan ändå förädlas att producera inulin i stället för betsocker. Då kunde inulin produceras tillräckligt för att också utnyttjas i djurfoder.

Inulin gör att grisar utnyttjar fodret effektivare. Det förbättrar köttets smak och miljön genom att produktion av stinkande ämnen reduceras.

En ännu större miljöförbättring skulle nås med den nya kanadensiska miljögrisen. Tack vare ett enzym i saliven kan denna gris lösgöra och utnyttja all naturlig fosfor i växtvävnader och behöver således inte något fosfortillägg i fodret. Miljögrisen luktar inte. Dess avföring är fosforfattig och lämpligare som gödsel utan att sjöarna smutsas ner som vid traditionell svinskötsel.

En fjärdedel av våra åkrar skulle användas till biobränsleproduktion enligt en ny rapport från jord- och skogsbruksministeriet. Biobränsle för trafik kan framställas till exempel av rapsolja. Då blir ekonomisk hållbarhet ytterst viktigt, och effektiva nya (genmodifierade) rapssorter lämpar sig. Annars bygger vi en automat som utarmar vårt land. I Sovjet var det "lönsamt" att utfodra kor och svin med bröd – tills staten gick i konkurs.

Genom att hämta en resistensgen från en vild potatisart med hjälp av genteknik har några potatisorter förädlats resistenta mot bladmögel. Resistensen är hållbar och generell mot alla raser av denna skadesvamp. Genen borde genast överföras också i våra nordiska potatisar.

Om bladmögelresistent potatis odlades i Europa, skulle vi undgå 860 miljoner kg potatisförluster och sprida 7,5 miljoner kg mindre bekämpningsmedel varje år. Epidemierna skulle begränsas till trakter nära ekoåkrar som sprider sjukdomen.

Professorn i agroekologi Juha Helenius föreslår att vissa viktiga egenskaper också borde införas i ekosorter för miljöns bästa. Detta förslag stöds av växtodlingsprofessor Eija Pehu och agroforst doktor Riikka Rajalahti (Kasvinsuojelulehti 4/05). Hittills är det förbjudet.

"Genfria" regioner är olagliga enligt gendirektiven i EU, beslöt EU-domstolen nyss. Och samexistens mellan gammal och ny produktion kan visst ordnas på våra åkrar – tvärtemot "aktivisternas" påståenden – konstateras enligt i den nya expertrapporten som kan läsas på www.mmm.fi/julkaisut/tyoryhmamuistiot/2005/trm2005_9.pdf .

JUSSI TAMMISOLA

Agroforst doktor
Helsingfors